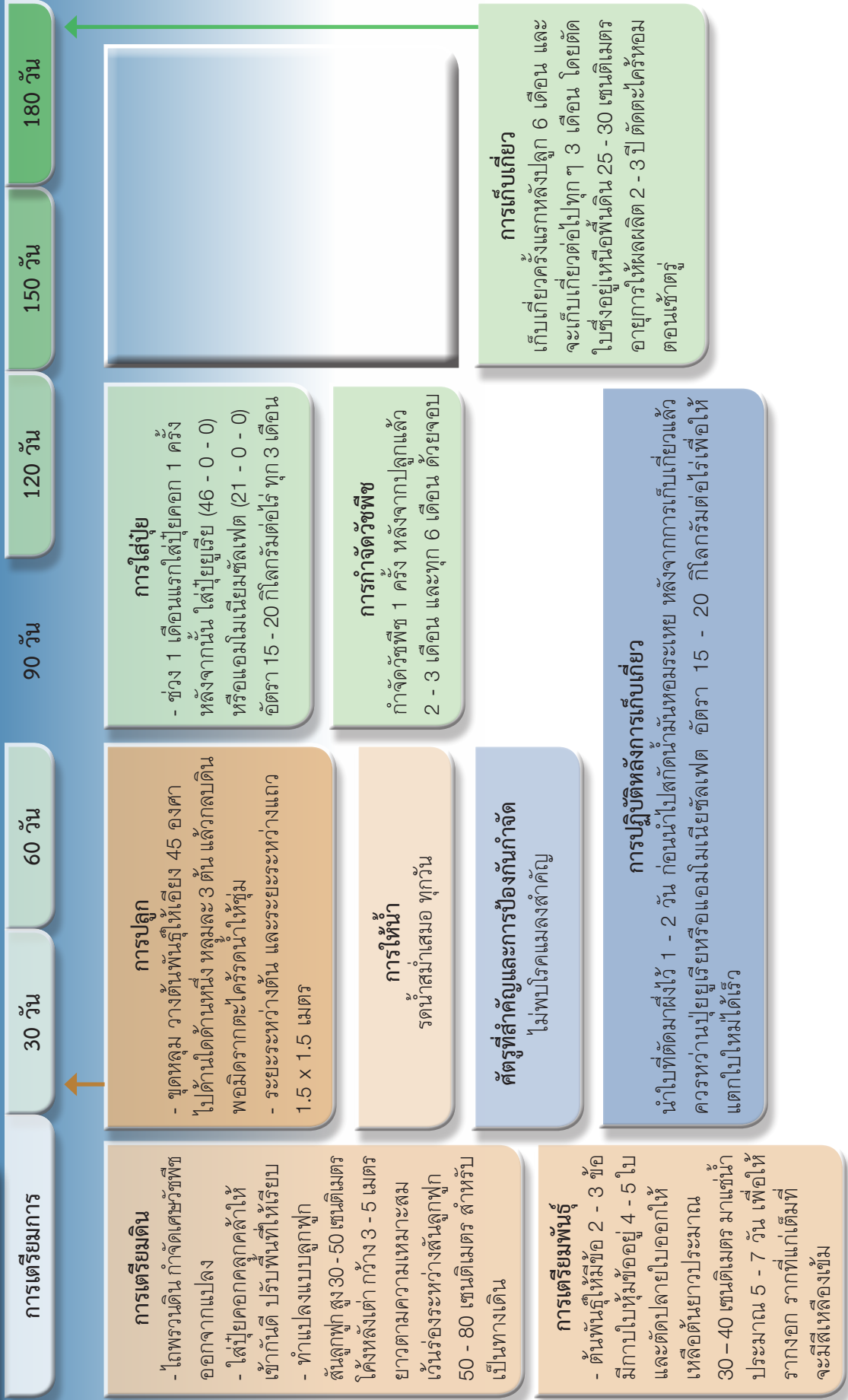

ตะไคร้หอม

ขั้นตอนการปลูกและการดูแลรักษาตะไคร้หอม

เทคนิคการปลูก และดูแลรักษาตะไคร้หอม

1. การเตรียมการก่อนปลูก

1.1 การเตรียมดิน

ให้ไถพลิกดินและไถพรวนลึกประมาณ 0.5 เมตร ใส่อินทรีย์วัตถุ เช่น มูลวัว มูลไก่ ไถพรวน คลุกเคล้าให้อินทรีย์วัตถุเข้าเป็นเนื้อเดียวกันดีและทั่วถึง ทำแปลงแบบลูกฟูก สันลูกฟูก สูง 30 - 50 เซนติเมตร โค้งหลังเต่า กว้าง 3 - 5 เมตร ยาวตามความเหมาะสม เว้นร่องระหว่างสันลูกฟูก 50 - 80 เซนติเมตร สำหรับเป็นทางเดิน

1.2 การเตรียมพันธุ์

- พันธุ์ตะไคร้หอมชนิดที่นำมาผลิตน้ำมันหอมระเหย มี 2 ชนิด คือ ชนิดศรีลังกา (*Cymbopogon nardus* Rendle) และชนิดชวา (*Cymbopogon winterianus* Jewitt.) ซึ่งนิยมปลูกมากในประเทศไทย มีช่อดอกยาวโน้มลงต่างกับพันธุ์ศรีลังกาที่มีช่อดอกสั้นและตั้ง

- นำต้นพันธุ์ที่จะมาตัดแต่งให้มีข้อ 2 - 3 ข้อ มีกาบใบหุ้มข้ออยู่ 4 - 5 ใบ และตัดปลายใบออก ให้เหลือต้นยาวประมาณ 30 - 40 เซนติเมตร มาแช่น้ำประมาณ 5 - 7 วัน เพื่อให้รากงอก รากที่แก่เต็มที่จะมีสีเหลืองเข้ม

2. การปลูก

2.1 วิธีปลูก

ฤดูปลูกที่เหมาะสมคือต้นฤดูฝน ชุดหลุมขนาด กว้าง 15 เซนติเมตร ยาว 15 เซนติเมตร ลึก 15 เซนติเมตร นำต้นพันธุ์ที่เตรียมไว้ปลูก 3 ต้นต่อหลุม ปักต้นพันธุ์ตะไคร้ลงให้เอียง 45 องศาไปด้านใดด้านหนึ่งแล้วกลบดินพอมิดราก แล้วรดน้ำให้ชุ่ม

2.2 การเตรียมดิน ใส่ใบไม้แห้งหรือปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเล็กน้อยรองก้นหลุม

2.3 ระยะปลูก ระยะระหว่างต้น และระยะระหว่างแถว 1.5 x 1.5 เมตร

2.4 จำนวนต้นต่อไร่ 2,100 - 2,200 ต้น

3. การดูแลรักษา

3.1 การใส่ปุ๋ย

ช่วง 1 เดือนแรกใส่ปุ๋ยคอก 1 ครั้ง หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยยูเรีย (46 - 0 - 0) หรือแอมโมเนียมซัลเฟต (21 - 0 - 0) อัตรา 15 - 20 กิโลกรัมต่อไร่ ทุก 3 เดือนหรือใส่ปุ๋ยสูตร 16 - 16 - 8 หรือ 16 - 20 - 0 หรือ 15 - 15 - 15 อัตราการให้ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของดิน

3.2 การให้น้ำ

รดน้ำสม่ำเสมอทุกวันตลอดการปลูก

4. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

4.1 วัชพืช

ให้กำจัดวัชพืช 1 ครั้งหลังจากปลูกแล้ว 2 - 3 เดือน

4.2 โรคและแมลง

ไม่พบโรคและแมลงที่เป็นศัตรูสำคัญที่ทำให้ผลผลิตลดลง

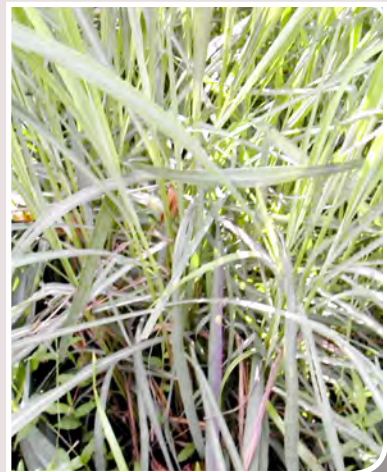
5. การปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว

ตะไคร้หอมเก็บเกี่ยวโดยใช้ส่วนใบเมื่ออายุ 6 - 7 เดือน การเก็บเกี่ยวเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมน้ำมัน ควรตัดเอาส่วนของใบซึ่งอยู่เหนือพื้นดินประมาณ 1 ใน 3 ส่วนของความสูงทั้งหมด เก็บเกี่ยวตอนเช้าตรู่เพราะเป็นช่วงที่มีสารหอมระเหยมากที่สุด หากปล่อยให้ตะไคร้หอมถูกแสงแดดจะทำให้ต่อมของน้ำมันหอมระเหยขยายตัวและส่งกลิ่นกระจายออกมา น้ำมันหอมระเหยก็จะมึ่น้อยลงนำมาซึ่งไว้ 1 - 2 วัน ก่อนนำไปสกัดน้ำมัน ไม่ควรทิ้งไว้นาน หลังจากการเก็บเกี่ยวแล้ว ควรหว่านปุ๋ยยูเรีย หรือแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา 15 - 20 กิโลกรัมต่อไร่เพื่อให้แตกใบใหม่เร็วขึ้น ได้ใบขนาดใหญ่ และมีปริมาณน้ำมันหอมระเหยเพิ่มขึ้น

6. ข้อมูลอื่น ๆ

6.1 สารออกฤทธิ์ในตะไคร้หอม ได้แก่ Citronellol oil ซึ่งมีคุณสมบัติช่วยในการแต่งกลิ่นในผลิตภัณฑ์หลายประเภท เช่น สบู่ แชมพู น้ำหอม อาหาร เครื่องดื่ม ใช้ไล่แมลง เช่น ยุง หมัดสุนัข และใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการเกษตร

6.2 การกลั่นน้ำมันตะไคร้หอม เหมาะสมกับวิธีการกลั่นด้วยน้ำและไอน้ำ (water and steam distillation) ใช้ส่วนใบของตะไคร้หอมในการกลั่น เมื่อกลั่นแล้วจะได้ของเหลวใส สีเหลืองอ่อนปราศจากตะกอนและแยกชั้นของน้ำ มีกลิ่นเฉพาะตัว ตะไคร้หอม 150 กิโลกรัม กลั่นน้ำมันหอมระเหยได้ประมาณ 0.6 - 1 ลิตร

ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของตะไคร้หอม

สภาพแวดล้อม	ความเหมาะสม	ข้อจำกัด
1. สภาพภูมิอากาศ 1.1 อุณหภูมิ 1.2 ความต้องการแสง 1.3 ปริมาณน้ำฝน	<ul style="list-style-type: none"> - เจริญเติบโตได้ดีที่อุณหภูมิ ระหว่าง 22 – 30 องศาเซลเซียส - เป็นพืชที่ชอบแสงแดดจัดมาก - ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,000 – 2,500 มิลลิเมตรต่อปี 	<ul style="list-style-type: none"> - อุณหภูมิและแสงต่ำปริมาณน้ำฝนน้อยหรือจะลดลง - การปลูกในที่ที่มีปริมาณน้ำฝนน้อย / ฝนทิ้งช่วง ต้องจัดเตรียมระบบการให้น้ำหรือชลประทาน
2. สภาพพื้นที่ 2.1 ความสูงจากระดับน้ำทะเล	<ul style="list-style-type: none"> - ตะไคร้หอมพันธุ์จากศรีลังกาสามารถปลูกได้ดีในพื้นที่ที่มีความสูงประมาณ 1,500 เมตรจากระดับน้ำทะเล - ตะไคร้หอมพันธุ์จากอินโดนีเซียสามารถปลูกได้ดีในพื้นที่ที่มีความสูงประมาณ 500 เมตรจากระดับน้ำทะเล 	
3. สภาพดิน 3.1 โครงสร้างของดิน 3.2 ปริมาณอินทรีย์วัตถุ 3.3 ลักษณะของดิน	<ul style="list-style-type: none"> - ปลูกได้ในดินทุกชนิด เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนปนทราย - เป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุอุดมสมบูรณ์ ประมาณ 2.5 - 3 เปอร์เซ็นต์ - เป็นดินที่มีความชุ่มชื้นน้อย มีการระบายน้ำดี 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรปลูกในดินเหนียว - ดินไม่อุดมสมบูรณ์พืชจะมีอาการเก็บเกี่ยวเก็บเกี่ยวต้น - ไม่ทนดินเค็ม
4. ธาตุอาหาร	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการธาตุไนโตรเจนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแตกกอ 	
5. สภาพน้ำ 5.1 คุณภาพน้ำ 5.2 ความต้องการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสะอาด ไม่มีสารอินทรีย์และสารอนินทรีย์ที่เป็นพิษปนเปื้อน - ไม่มีค่าโลหะหนัก - ทนต่อความแห้งแล้ง แต่ถ้าให้น้ำสม่ำเสมอ บำรุงรักษาดีจะให้ผลผลิตสูงตลอดปี 	

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และแหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ตะไคร้หอมต้องการน้ำมากและร่มเงาเสมอ ควรปลูกในระยะเวลาที่เหมาะสมคือฤดูฝน ทำให้ต้นตะไคร้หอมเจริญเติบโตได้เร็ว หรืออาจใช้ระบบน้ำหยดหรือสปริงเกอร์เพื่อให้ตะไคร้หอมได้รับน้ำสม่ำเสมอ

การเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม

- เก็บเกี่ยวตะไคร้ตอนเช้า ไม่ให้ตะไคร้หอมที่ตัดแล้วถูกแสงแดด
- ไม่ควรเก็บตะไคร้หอมทิ้งไว้เกิน 2 วัน
- การปลูกเพื่อส่งโรงงานสกัดน้ำมันหอมระเหย แหล่งปลูกควรอยู่ใกล้โรงงานเพื่อลดการสูญเสีย

แหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

คู่มือปลูกพืชสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจชุมชน การปลูกยารักษาป่า 2 มุลนิธิสุขภาพไทย

http://www.eto.ku.ac.th/neweto/e-book/plant/herb_gar/herb3.pdf

กรมวิชาการเกษตร.มมป. การปลูกตะไคร้หอม. (สำเนา)

